

Craiova

Zilele Caragiale

(ediția a VIII-a)

Teatrul Național din Craiova a găzduit, în perioada 31 ianuarie — 1 februarie 1984, cea de-a opta ediție a *Zilelor Caragiale*, manifestare care concretizează anual preocupările Societății culturale „I. L. Caragiale” (președinte: criticul și istoricul literar Mihai Ungheanu; vicepreședinte: criticul de teatru Valentin Silvestru), de a stimula apariția unor noi puncte de vedere, în exegezele literare și scenice ale operei marelui nostru dramaturg.

Un bilanț al tuturor manifestărilor Caragiale de la Craiova, incluzând și actuala ediție, numără 44 de spectacole susținute de colective artistice profesionale și 18 reprezentații oferite de amatori, 98 de comunicări științifice, 34 de întâlniri în întreprinderi, instituții, unități agricole. Aceasta înseamnă, pentru orice comentator, mult! Desigur, contribuția Teatrului Național este fundamentală asigurând buna organizare a manifestărilor Caragiale (care, avînd loc în fiecare an la sfîrșitul lui ianuarie, comemorează ziua de naștere a celui mai important comedialograf român), această instituție de cultură s-a implicat de fiecare dată cu spectacole demne de a fi revăzute, multe dintre ele înscrise în palmaresul reuniunii. Cîștigul cel mai important, rezultatul concret al acestei implicări, este iminenta realizare, pentru prima dată la Craiova, a cea ce am putea numi *integrala Caragiale*. Într-adevăr, dacă în ediția din anul viitor Naționalul craiovean va prezenta *Năpasta*, și dacă regia spectacolului va fi semnată tot de Mircea Cornișteanu, *Integrala Caragiale* realizată de aceeași trupă și în aceeași direcție de scenă va fi o premieră a culturii noastre naționale.

Cu o asemenea perspectivă, bilanțieră și prospectivă, participanții la recenta ediție a *Zilelor Caragiale* au regretat absența multor teatre profesionale din țară. De fapt, toate aceste colective artistice au fost reprezentate de Teatrul Național din Craiova, cu mizanscena celui mai dificil text caragialean *D'ale carnavalului*.

Studenții din trei centre universitare (înimoși și perseverenți, cum sînt mai întotdeauna tinerii) au înfruntat cu succes peripețiile deplasărilor. De la Institutul de teatru din Tîrgu Mureș, studenții ai secției maghiare au adus spectacolul *Conu Leonida față cu reacțiunea*; studenții politehnicieni timișoreni, membri ai Studioului de caragialeologie din orașul de pe Bega, s-au înscris în programul ediției pe care o discutăm cu spectacolul-colaj *Fintina II*, care include și textul *Inceperii*; studenții craioveni, membri ai cercului dramatic de la Facultatea de filologie, au ținut să participe cu spectacolul *Secția corecțională*, desigur tot un colaj.

Între alte diverse acțiuni, merită semnalată și lansarea volumului *Caragiale și Caragiale*, semnat de criticul literar Florin Manolescu.

În ceea ce ne privește, atenția ne-a fost reținută de două spectacole: unul, cum era și de așteptat, fiind cel al Teatrului Național din Craiova, celălalt, al studenților de la Institutul de teatru din Tîrgu Mureș. Și primul și cel de-al

doilea ne-au convins încă o dată că opera lui Caragiale este compatibilă cu noi orizonturi regizorale.

Cum despre aceste spectacole cititorul nostru va afla mai multe din cronicile teatrale, vom încheia subliniind că bunul obicei de a provoca, sub conducerea Societății „Caragiale”, dezbateri în legătură cu contribuțiile scenice ale artiștilor (profesioniști sau amatori) a fost perpetuat și de această dată, ceea ce a făcut ca întreaga manifestare să beneficieze de așteptatul climat de spiritualitate.

Paul TUTUNGIU

Sesiunea de comunicări

O sesiune de comunicări deschisă tuturor celor ce pot aduce ceva nou, citindu-l pe Caragiale cu ochiul timpului nostru a fost o dimensiune importantă a „Zilelor Caragiale” încă de la prima ediție. An de an pot fi auzite lucruri inedite, și aspecte ce păreau bine cunoscute se dezvăluie într-o altă lumină, ca într-un magic caleidoscop. Uneori, aceste întâlniri au o temă precisă, altelei așa cum s-a întâmplat și la actuala ediție, sint deschise celor mai diverse direcții, pe primul plan situându-se de fiecare dată originalitatea unghiului de lectură. Astfel, și în acest an au putut fi auzite la Craiova, într-o sesiune condusă cu rigoare și competență de Mihai Ungheanu, puncte de vedere inedite, atît din partea unor verificați cunosători ai lui Caragiale, precum Valentin Silvestru, Ștefan Cazimir, Ion Cazaban, Alexandru Firescu, cît și din partea celor mai recent intrați în rîndul „apărătorilor” marelui scriitor: Doina Modola, Sonia Cucuoreanu, Elena Răducanu și Marian Popescu.

Întîlindu-și comunicarea „O posibilă prefață la **D'ale carnavalului**”, Valentin Silvestru studiază dialectica evoluției opiniilor, demonstrînd cum **D'ale carnavalului**, considerată la un moment dat ca cea mai „slabă” piesă a scriitorului, și-a schimbat locul în ierarhia aprecierilor, devenind „una dintre cele mai bune”; în această metamorfoză, un rol important au jucat nu numai timpul și dezvoltarea noilor științe, precum semantica sau semiologia, ci mai cu seamă acel vast laborator de cercetare care este teatrul, modul în care regizorii și interpretii au pus în lumină sensuri descoperite în timpul repetițiilor. Fără a exagera influența unui spectacol ca acela montat de Lucian Pintilie, Valentin Silvestru a amintit că, după răsunătoarea premieră de la Teatrul „Bulandra” și după turneele inter-

naționale, nimeni nu i-a mai contestat piesei locul în care a fost propulsată.

Continuîndu-și investigațiile de mare și autentică minuțiozitate, Ștefan Cazimir s-a oprit, în „**Silentium lugubru**” (titlu misterios, de „roman gotic”, dat comunicării sale), asupra unor sensuri, astăzi pierdute, a numeroase cuvinte sau expresii din opera lui Caragiale, născute din ascuțitul spirit polemic al dramaturgului și legate de evenimente literare și mondene ale epocii, sau cu intenție parodică la adresa unor contemporani; comunicarea a dovedit că, dacă sensul inițial s-a pierdut, opera lui Caragiale a cîștigat noi dimensiuni, diversele aluzii nemaiavînd doar un caracter de circumstanță, ci definînd universul spiritual și moral al eroilor.

„Teatralitatea lui Caragiale”, comunicarea exactă și riguroasă a lui Ion Cazaban, a accentuat din nou capacitatea textelor caragialeene de a se metamorfoza în imagini scenice, cu amplificări din practica noastră teatrală. Doina Modola s-a oprit mai cu seamă asupra actualității concepțiilor estetice ale marelui scriitor, insistînd asupra interesului manifestat de el pentru comunicare și a coincidenței cu cele mai noi cuceriri în domeniul teoriei informației. Sonia Cucuoreanu, lector la Universitatea din Craiova, s-a ocupat de talentul oratoric al eroilor lui Caragiale, și îndeosebi de Cătavenu din **O scrisoare pierdută**, de modul în care acesta își organizează prezența în public și își exercită puterea de convingere asupra celor ce-l ascultă. Nu numai cuvîntul înseamnă însă, la personajele caragialeene, punere în scenă, ci și elocvența gestului; este cazul lui Farfuridi, prezent în piața publică, pe strada mare, la biroul său sau oriunde este necesar să fie văzut; acești eroi se manifestă pe plan histrionic, se arată, atrag atenția, doresc aplauze, au nevoie de auditoriu pentru a putea trăi. Similitudini între **Năpasta** și alte lucrări celebre ale epocii, evidențiate și altă dată, au fost fericit completate de Elena Răducanu în comunicarea „**Năpasta și Thérèse Raquin** — opere naturaliste”, în care se subliniază